

Ознайомлювати учнів з народними традиціями, обрядами, фольклорними жанрами – все це вводить школярів у світ національного мистецтва, розвиває творчі здібності, виховує патріотами рідної держави.

Література

1. Верховинець В. Весняночка «Ігри з піснями для дітей дошкільного і молодшого шкільного віку». – К.: Музична Україна, 1989. – 343 с.
2. Ушинський К. Рідне слово/ Ушинський К. //Вибрані педагогічні твори: у 2-х. – Т.1. – С.123-124.

О.Д. Граб,
провідний концертмейстер
кафедри мистецьких дисциплін дошкільної та початкової освіти
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН ЗАСОБАМИ ІКТ

Постановка проблеми. Феномен творчості здебільшого обумовлений обставинами сьогодення, зокрема, неможливістю подолання проблем професійного становлення без активізації творчого потенціалу особистості. До того ж технічний прогрес та інноваційні процеси вимагають від майбутнього вчителя мистецьких дисциплін значного запасу фахових знань і самостійної вибудови стратегії застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у педагогічній діяльності. У такому контексті важливого значення набуває підготовка майбутніх учителів мистецьких дисциплін із застосуванням ІКТ, шляхом підвищення вимог до творчих засад освіти, та творчого потенціалу особистості. Адже практичний досвід творчого вирішення проблем допомагає усвідомити, що реалізація особистісних цілей залежить від уміння співвідносити потенційні та реальні творчі можливості.

Аналіз попередніх досліджень. Застосування засобів ІКТ мистецького спрямування, емоційне захоплення процесом творчості, вміння практичного застосування знань не тільки у знайомих ситуаціях, але й в нових умовах являються запорукою розвитку самоактуалізації. У дослідженнях Є. Яценко самоактуалізація розглядається як «комплекс системних якостей, що сприяють розкриттю внутрішнього потенціалу людини в процесі його соціальної індивідуалізації» [5, с. 80]. Слід зазначити, що в останні роки все більшу увагу дослідників привертає проблема професійної самоактуалізації особистості фахівця. Під професійною самоактуалізацією Е. Зеєр розуміє прискорення професійного зростання шляхом активізації потенціалу особистості, прояв наднормативної професійної активності. Автор визначає чинник досягнення професіоналізму – самоактуалізацію, що заснована на реалізації свого особистіснопрофесійного потенціалу [2, с. 29.].

Зважаючи на вищевикладене, можна зазначити, що фахова самоактуалізація – це пошук «себе в професії», власної професійної ролі,

професійного іміджу, індивідуального стилю професійної діяльності, прагнення до гармонійного розкриття та утвердження свого природного творчого художньо-творчого потенціалу.

Науково-педагогічна література розкриває різноманітні трактування щодо визначення поняття «творчість». Осмислення творчості як філософської категорії, що містить складну внутрішню понятійну структуру, здійснювалися неодноразово. Так, Платон тлумачить його як «здатність, яка є причиною виникнення того, чого раніше не було» [4, с. 85]. Тобто, «все що викликає перехід з небуття в буття, зазначав він, є творчість, отже, створення будь-яких творів мистецтва і ремесла є творчістю. Зазвичай, творчість визначається як діяльність, результатом якої є створення якісно нових матеріальних і духовних цінностей» [5, с. 612].

Метою статті є – теоретичне обґрунтування актуальності проблеми розвитку творчої активності майбутніх вчителів початкових класів засобами ІКТ в процесі підготовки до викладання мистецьких дисциплін та шляхи вирішення досліджуваної проблеми.

Аналіз основного матеріалу. Таким чином, орієнтація на творчість – головна умова підготовки майбутнього вчителя мистецьких дисциплін. Але, питання розвитку творчої активності майбутніх учителів початкових класів у процесі застосування ІКТ у науковій літературі висвітлена недостатньо. «Розвиток творчої активності – процес прогресивних змін у часі та просторі, що відображається у кількісних, якісних і структурних перетвореннях особистості як цілісної системи. Він полягає в керованому розвитку її творчих здібностей та інтелекту на основі пробудження інтересу до творчої діяльності, оволодіння методами творчого здобуття знань, формуванням індивідуального стилю творчої поведінки» [1, с. 96]. Творчий характер мистецької діяльності передбачає особливий стиль розумової діяльності викладача, пов'язаний з новизною та значущістю результатів, які утворюють складний синтез усіх психічних сфер: пізнавальної, емоційної, волевої та мотиваційної особистості педагога. Нагадуємо, що поняття «творчість» роз'яснюється як діяльність людини, що спрямована на створення духовних і матеріальних цінностей – діяльність проінтегрована елементами нового, вдосконалення, збагачення, розвитку. У контексті фахової підготовки вчителів мистецьких дисциплін «творчість», включає в себе креативність і відображає процес застосування ІКТ і взаємодію новизни та минулого досвіду.

Загальновідомо, що мистецька освіта на сучасному етапі розвитку характеризується швидким зростанням обсягів інформації та інтеграцією інноваційних технологій у освітній процес. Це пояснюється важливістю унаочнення програмного матеріалу, для кращого розуміння та засвоєння абстрактних понять, розвитку творчих здібностей та пошуку, формування практичних умінь та навичок. Врахування зазначеної інтеграційної взаємодії та інноваційної активності стає механізмом забезпечення високої ефективності освітнього процесу, а також стійкої поступальної динаміки розвитку

креативних здібностей та творчого ставлення вчителя мистецьких дисциплін до фахової діяльності засобами ІКТ.

Традиційна система навчання засобами ІКТ залишається недостатньо гнучкою і не має можливості враховувати швидкий розвиток інформаційних технологій та програмного забезпечення. В рамках таких систем досить складно враховувати особистісні якості студентів: швидкість сприйняття навчального матеріалу, тривалість довільної уваги, реактивність нервової системи загалом, початковий рівень підготовки. У процесі вдосконалення навчального процесу шляхом широкого застосування засобів ІКТ та на основі результатів вивчення філософської, мистецтвознавчої, психолого-педагогічної, науково-методичної і навчальної літератури, а також керуючись досягненнями передового педагогічного досвіду, встановлено, що одним з ефективних чинників індивідуалізації та інтенсифікації навчання є реалізація особистісно-орієнтованої системи навчання засобами ІКТ, яка враховує характерні якості особистості студента.

В дослідженнях таких науковців, як А. Маслоу, Г. Олпорт, К. Роджерс, самоактуалізацію особистості визначають, як розкриття нею своїх потенцій та творчих здібностей, подолання негативних впливів середовища, які заважають її саморозвитку і самоствердженню. Важливо мати на увазі, що особливістю освітнього процесу при поданні навчального матеріалу є прагнення до органічного поєднання теорії з комп'ютерними технологіями. При такому підході результат творчої діяльності являє собою продукт, створений з конкретною метою – задоволення визначеної потреби.

Сучасна інформаційна індустрія відіграє нову роль у суспільному житті відтак, засоби ІКТ мають динамічну природу розвитку, пов'язану з безперервним оновленням досягнень науково-технічного прогресу. Їх впровадження у навчальний процес висуває нові вимоги до професійних якостей та рівня підготовки вчителів мистецьких дисциплін, потребує суттєвої перебудови у роботі, створення на заняттях атмосфери творчого пошуку та плідної співпраці. Тому доцільність та ефективність використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховному процесі нерозривно пов'язані з поняттям самоактуалізації.

Головною метою у навчанні та її формуванні самоактуалізації є опанування студентами засобів ІКТ для здобуття відповідного фахового рівня, адже від способу їх вирішення значною мірою залежить ефективність використання комп'ютера. Поступове опанування ПК буде супроводжуватися змінами в структурі особистості, зокрема відбуватиметься формування творчої активності. Зазвичай, творчому акту передують тривале накопичення відповідного досвіду, знань, навичок, ретельне обмірковування того, що фахівець бажає втілити. Будь-яке штучне обмеження вільного виявлення та розвитку особистості зменшує творчий потенціал, перешкоджає її «самоактуалізації». Тому, систематичне включення майбутнього вчителя мистецьких дисциплін у пізнавальну, творчу, пошукову, науково-дослідницьку, експериментальну діяльність з використанням інформаційно-комунікаційних технологій

забезпечує його саморозвиток і самоствердження, який здобувається у межах поглибленої спеціалізації з адаптацією до конкретного напрямку творчої діяльності.

Таким чином, процес підготовки вчителя мистецьких дисциплін повинен будуватися на основі використання розвинених програмно-методичних засобів підтримки колективної та індивідуальної роботи студентів в мережі «Інтернет», на базі сучасних технологій навчання, впровадження мультимедіа засобів і навчальних матеріалів, які створюються з їх використанням, як в процесі навчання, так і у проектній роботі студентів і викладачів.

Висновки. Отже, розвиток творчої активності та фахова самоактуалізація майбутнього вчителя мистецьких дисциплін за допомогою ІКТ забезпечує розширення та реалізацію власних внутрішніх можливостей і потреб, дозволяє максимально використати фаховий потенціал та прикладне програмне забезпечення, а також сприяє розкриттю його творчих здібностей. Таким чином, інноваційна спрямованість сучасної освіти потребує вчителів мистецьких дисциплін, здатних не лише до відтворення здобутого досвіду, але й таких, що проявляють свої таланти та вміння, які реалізують свій інтелектуальний та творчий потенціал з вираженою стійкою зацікавленістю до застосування засобів ІКТ у майбутній фаховій діяльності.

Література

1. Гаврилюк В.Ю. Творча активність старшокласників як психолого-педагогічна проблема [Текст] / В.Ю. Гаврилюк // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді / Збірник наукових праць. – Вип. 8. – Кн. 1. – К., 2005. – С.95-100.
2. Зеєр Е. Ф., Симанюк Е. Е. Кризи професійного становлення особистості / Е.Ф. Зеєр, Е.Е. Симанюк // «Психологічний журнал», – К. - 1997. – Т. 13., № 6. – С. 29.
3. Платон. Соч.: В 3-х тт. – М., 1970. – Т. 2.
4. Філософський енциклопедичний словник / НАН України, ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди ; редкол.: В. І. Шинкарук, - К., Абрис, 2002. - 742 с.
5. Яценко Є. Ф. Дослідження ціннісно-сміслового аспекту самоактуалізації студентів[Текст] / Є. Ф. Яценко // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді / Збірник наукових праць. – Вип. 10. – Кн. 1. – К., 2007. – С.80 – 90.

І. Гут,
здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського,
наук. керівник – доцент М.В. Вацьо